

BAS & DAAN GRAVEN EEN GAT
Mac Barnett & Jon Klassen (ill.)
Hoogland & Van Klaveren
(door Bert Wastijn)

OVER DE MAKERS

Mac Barnett (1982) komt uit Californië en schreef al meer dan 18 boeken voor kinderen. Zijn boeken belanden zonder uitzondering op de bestsellerlijsten van de New York Times. Samen met Jon Klassen maakte hij eerder *Extra Yarn*, dat onder andere op de shortlist van de Caldecott Medal prijkte. *Bas en Daan graven een gat* is dus hun tweede samenwerking. Lees meer over Mac op zijn website www.macbarnett.com.

Jon Klassen (1981) is geboren in Canada. Hij studeerde Animatie aan het Sheridan College in Ontario. Hij was de eerste auteur die zowel de Amerikaanse Caldecott Medal als de Britse Kate Greenaway Medal won voor een en hetzelfde boek: *This is Not My Hat*. Momenteel woont en werkt Jon Klassen in Los Angeles. Jon Klassen is geen onbekende voor de KJV. In 2013-2014 stond *Ik wil mijn hoed terug* ook voor groep 1 mee op de lijst. Bekijk meer werk van Jon op zijn blog jonklassen.tumblr.com.

KORT SAMENGEVAT

Bas en Daan zijn mannen met een missie: ze willen iets bijzonders vinden. En dus graven ze (samen met hun hondje) een gat. Ze graven dieper en dieper, en de lezer (of 'kijker') ziet ze langs kleine, grote en gigantische schatten graven. Tot ze ... nog steeds niks vinden. Wanneer hun hond het laatste putje graaft, vallen ze alle drie. Ze blijven vallen tot ze terug op de grond bij hun thuis zijn. Maar zijn ze wel thuis? De opmerkelijke lezer (of 'kijker') ziet geen appels meer hangen, maar peren. En heeft de halsband van de kat nog dezelfde kleur? En wat met de bloem op het terras en de eend op het dak?

1. VOOR HET LEZEN

Kringgesprek over 'ontdekkingstochten' en 'iets bijzonder'

Tips bij een kringgesprek: Bij het kringgesprek maak je meestal tijd om eerst duidelijke afspraken te maken. Zo bepaal je onder andere wanneer iemand aan het woord is (praatstok, wijzen, vingers omhoog, tong uitsteken ...) en op welke manier je het gesprek afrondt. Ook wordt aan de kinderen vooraf gevraagd wat zij zouden doen als iemand zich niet aan de afspraken houdt. Zo kunnen ze zelf de consequentie bepalen bij het breken van de afspraken. Bij een vaste groep kinderen kan het goed zijn om die afspraken in het begin te maken en vast te leggen voor het hele parcours. Bij elk (kring)gesprek kun je hier dan ook naar verwijzen.

Richtvragen ontdekkingstocht:

- Wat zouden jullie doen wanneer jullie een dagje niets moeten doen/niets te doen hebben?

- Straks ontmoeten we twee jongens en een hond die op een dag op ontdekkingsstocht trokken. Wat is een ontdekkingsstocht? (*Een reis, avontuur, uitstapje om iets te ontdekken, iets nieuws te vinden.*)
- Zijn jullie ooit al op ontdekkingsstocht geweest? Wat hebben jullie toen ontdekt/willen ontdekken?

Richtvragen iets bijzonder:

- Bas en Daan (de twee jongens) gingen samen met hun hond op ontdekkingsstocht om iets bijzonder te ontdekken. Wat zou dat kunnen zijn? (*Een schat, een vriendje ...*)
- Wat vinden jullie allemaal bijzonder?
- Hebben jullie ooit al iets bijzonder gevonden of gekregen? Wat was dat dan? Waar hebben jullie dat bewaard? (*In de kast, onder het bed, in het hoofd of hart ...*)

2. TIJDENS HET LEZEN

Opvallend

- Laat de kinderen ontdekken dat, desondanks Bas en Daan telkens naast de (grote) diamanten graven, hun hond telkens wel lijkt te weten waar ze zitten.
- Kijk op het einde heel goed naar het verschil met het begin. De appelboom is veranderd in een perenboom, de windhaan is ook veranderd in een wind-eend, de kat heeft een ander kleur halsband aan.
- Let er ook op dat de windrichting aan het begin met de jongens meegaat van het huis weg en op het eind de windrichting met de jongens meewijst naar het huis toe.

Tips

- In het boek wordt per pagina een nieuwe graafrichting gekozen. Hiervan kun je dankbaar gebruik maken door regelmatig te vragen aan de kinderen in welke richting Bas en Daan nu zouden graven. Waar ze zouden moeten graven is heel duidelijk. En die richting wordt vaak aangegeven door de hond.

3. NA HET LEZEN

Kringgesprek over het boek (beschouwen)

Richtvragen over het verhaal

- Wat hebben Bas en Daan de hele dag gedaan? (*Ze hebben een gat gegraven.*)
- Waarom hebben ze dat gedaan? (*Ze waren op zoek naar iets bijzonder. Op zoek naar een schat of naar iets anders...*)
- Hebben ze dan al iets gevonden? (*In het begin niet: ze graven telkens naast een schat.*)
- Hoeveel diamanten zijn Bas en Daan voorbij gegraven in het boek? (*Vier. En in totaal staan er wel 10 diamanten getekend.*)
- Waar zijn Bas en Daan terecht gekomen op het einde van het boek? (*Terug thuis, aan de andere kant van de wereld ...*)
- Hoe zijn de jongens daar terecht gekomen? (*Ze zijn gevallen, ze zijn aan het dromen, in hun fantasie/hoofd ...*)
- Is het volgens de kinderen echt of is het een droom (vraag voldoende naar/verwijs voldoende naar de veranderde omgeving: een perenboom, een andere kleur aan de halsband van de kat. Kijk ook naar de achterflap, waar Poes nog steeds zit te wachten (of kijken).

Richtvragen over de illustraties

- Welke kleuren heeft de tekenaar gebruikt tijdens het tekenen? (*Heel veel bruintinten (aardetinten), wat rood en blauw.*)
- Zoek samen met de kinderen welk kleur petje Bas heeft, en welk kleur petje Daan heeft. (*Bas heeft de blauwe pet, Daan de rode pet. Dit ontdek je op de moment waarop ze chocomelk drinken of speculaas eten.*)

- Op de tekening waar de jongens aan het vallen zijn, staan ze er een paar keer na elkaar op. Vraag gerust aan de kinderen waarom Bas en Daan zoveel zouden getekend zijn. *(Hebben ze een eigen interpretatie of idee, dan is niets fout natuurlijk!)*
- Afhankelijk van je groep, kan het ook al uitdagend zijn om stil te staan bij de relatie tekst-beeld. Staat in de tekening gewoon wat er in de tekst wordt verteld of kom je meer te weten als je naar de tekening kijkt? En als er andere tekeningen bij de tekst zouden staan, zou het verhaal hetzelfde blijven? Wat denken de kinderen? Waarom wel/niet? En wat als je de tekst zou veranderen? Probeer gerust eens uit!

Tip: het kan leuk zijn om (op een groot papier) het graafparcours van de jongens uit te tekenen.

De andere kant van de wereld (verwerken)

Materiaal

- (Klad)papier
- Tijdschriften, kranten,
- (Kleur)potloden
- Verf en penselen
- Wasco's
- ...

Opdracht

Bas en Daan lijken aan de andere kant van de wereld terecht gekomen te zijn. Die kant lijkt wel verdacht veel op de wereld van hen. Hoe denken de kinderen dat de andere kant van de wereld eruitziet? Die mogen ze nu schilderen of tekenen.

- 1 Laat de kinderen rond een tafel of op de grond zitten. (Afdekken of wasbaar indien je met verf werkt.)
- 2 Laat hen verder nadenken over hoe volgens hen de andere kant van de wereld er zou uit zien. Intussen verspreid je het materiaal zodat dit beschikbaar is voor de hele groep.
- 3 Ze mogen een stad, land, wereld, voertuig, dieren, mensen tekenen of schilderen die volgens hen daar wonen of leven. Ze kunnen zelfs andere eigenschappen bedenken of verzinnen.
- 4 Na afloop kun je opnieuw even samenzitten om te luisteren wat ze allemaal hebben verzonnen.

Tip: Indien je meerdere dagen de tijd hebt om met de kinderen te werken, is het misschien een leuk idee om met papier maché te werken: eerst rond een (ronde) ballon, en laten drogen. Dan kun je dat ronde 'wereld oppervlak' gebruiken om om te werken.

Op zoek naar een schat (verwerken)

Bas en Daan kunnen helemaal niet zien waar ze graven. Ze zijn als het ware 'blind' op zoek naar iets bijzonder. Als lezer van het boek, kunnen wij wel zien waar ze naar toe graven en willen we hen eigenlijk helpen. Via deze oefening kunnen de kinderen beide zaken proberen.

Materiaal

- Een aantal schatten die je in de ruimte verstopt (indien je werkt in duo's) OF een aantal schatten die je vooraf verspreidt over de grond van de ruimte waar je je bevindt.
- Blinddoeken
- Eierwekkertje (of timer met geluid)
- Eventueel een filmcamera (of telefoon met camera)

Schattenjacht met blinde duo's

- 1 Verdeel de groep in duo's (allemaal Bas'en en Daan'en). Afhankelijk van de groepsgrootte en de grootte van de ruimte, kunnen de kinderen allemaal tegelijkertijd spelen. Als dat niet zo is, zorg je best dat de ene helft van de duo's aan de kant kan zitten.
- 2 Deel blinddoeken uit aan alle kinderen en laat de eerste groep kinderen hun blinddoek (allemaal) aantrekken. Plaats de geblinddoekte duo's (zorg dat de kinderen per twee hand in hand zijn, of een koordje vasthouden zodat ze samenblijven) aan één kant in de ruimte. Op jouw signaal, mogen ze op zoek gaan naar de schatten.
- 3 Laat de kinderen een 5-tal minuten zoeken. De schatten die ze vinden, worden door het duo bijgehouden.
- 4 Als de timer afloopt (of alle schatten op zijn), mogen ze hun blinddoek afnemen en kijken naar de eventueel overgebleven schatten én de schatten die ze zelf gevonden hebben.
- 5 [Als de groep in 2 werd gesplitst, laat je nu eerst de andere duo's deze oefening doen.]
- 6 Na afloop van de oefening ga je terugkoppelen in een kringgesprek. Pols naar hun ervaring: was dit moeilijk/makkelijk? Waarom? Was het spannend, leuk, minder leuk, gevaarlijk ...? Waren ze bang? ... Zorg dat in deze terugkoppeling elk kind (als het dat wilt) een stukje ervaring kan delen.

Tip 1: Indien je de schatten verspreidt in een aparte ruimte, kun je de duo's door de deur laten gaan na ze werden geblinddoekt. Zo is het type schat en het aantal schatten nog steeds een verrassing, maar heb je zelf minder werk tijdens het spel. Als dit niet mogelijk is, kun je ervoor kiezen om de schatten te verspreiden terwijl de kinderen al wat aan het zoeken zijn.

Tip 2: Indien je een kleine groep hebt, kun je ervoor kiezen om duo per duo in het veld te laten lopen. De kinderen aan de kant mogen (eventueel) helpen door dingen te roepen naar het duo. Vermits de kinderen het verschil tussen links en rechts niet altijd kennen, kan dit een vreemde ervaring zijn.

ANDERE LEESTIPS

- Het muizenhuis: Sam en Julia / Karina Schaapman (Rubinstein, 2011)
- Mijn kleine tuin / Katrin Wiehle (Querido, 2014)
- Mr Finney en de wereld op zijn kop / Laurentien van Oranje, Sieb Posthuma (ill.) (Querido, 2009)
- Naar Amerika! / Robert Gernhardt, Philip Waechter (ill.) (Davidsfonds / Infodok, 2015)
- De wolf die uit het boek viel / Thierry Robberecht, Thierry Robberecht (ill.), Grégoire Mabire (ill.) (Clavis, 2015)
- Wij samen op stap / Jean Reidy, Leo Timmers (ill.) (Querido, 2013)
- Boer Boris gaat naar de markt / Ted van Lieshout, Philip Hopman (ill.) (Gottmer, 2015)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren. Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.